

KIS-TÓTH ROLAND*

Területfejlesztés, városfejlesztés, ICT fejlesztés Regional development, City development, ICT development

In Eger (like in other cities of Hungary), important economic and social changes have happened since 1990. We have disposed the difficulty of the changes, but it is important in the course of the determination of the development aims that to better emphasize the original values of the town and to determine the opportunities of flexible conformity for the political and economical environment.

With the default of this conformation Eger couldn't be called further as "the town of quality (it was the motto of Strategic Plan-1994), because of the unfavorable transport system (road, railway), the migration of the qualified students/workforce and the bad aging tendencies

Eger's future depends on that if we could exploit the expected boom of the accession to the European Union with the utilization of the local values, and the establishing and strengthening of the external and internal relations. Eger should be made attractive for the local inhabitants, students, tourists and potential investors. The role of the local representatives is to establish these terms of the development.

The adaptation of the EU's regional policy makes the planning process more countable, more concrete and more objective oriented. Whereas it means the higher responsibility of the planners and decision-makers, because the predetermined developments should correspond with the National Development Plan and its financial tools.

The budget of the local government strongly depends on the Central Budget which is an element of uncertainty in the planning process. For that very reason the preferential task of the city development is the exploration and qualitative development of the local values, and to assign them to the possible funds.

Eger's General Assembly has approved the town's "Economic Plan 2006–2013" this year which determines the planned developments and it's priorities within the confines of the opportunities of the local budget.

---

* *Kis-Tóth Roland, PhD hallgató, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem.
Eger Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal, Város és Területfejlesztési Iroda, területfejlesztési ügyintéző*

Realized and planned projects:

For example:

- Road connecting Egerszalók directly to Eger
- Town centre (St. Miklós district) rehabilitation
- Rehabilitation of Felnémet district
- Development of local transportation
- Project city under the city
- Establishment of a complex electronic public administration system in Eger small area
- Establishment of an Integrated Vocational Training Centre
- Reconstruction and touristy utilization of the Turkish Bath
- Kepes Visual Centre
- Reconstruction of the Forrás Gyermekek Szabadidő Központ
- Renewal of panel buildings

Bevezetés

Eger városa a dinamikus fejlődés előtt álló észak-magyarországi régióhoz tartozik, s a jövőben a régiónak az új adottságokhoz egyik leggyorsabban alkalmazkodó településévé válhat. A tökevonzás szempontjából ugyan Eger reálisan nem versenyezhet a jobb gazdaságföldrajzi adottságokkal rendelkező (most már régiós központ) Miskolccal, mégis adott a lehetőség egy karakteres pozíció kiépítésére.

Egerben, az ország más településeihez hasonlóan, a rendszerváltást követő tíz évben jelentős gazdasági-társadalmi változások zajlottak le. Az átalakulás okozta nehézségeken sikerült úrrá lenni, de a fejlődés irányának meghatározása során fontos, hogy az utóbbi években megindult és jelenleg is zajló folyamatok mellett a város állandó értékei hangsúlyozottabban kerüljenek rögzítésre, és külön jelenjenek meg a gazdasági-politikai környezeti adottságokhoz való rugalmas alkalmazkodás lehetőségei. Manapság ugyanis felértékelődnek az innovatív képességgel, rugalmassággal, jól képzett munkaerővel rendelkező terciér és kvaterner funkciók, intenzívebbé válik az emberek és intézmények közötti kommunikáció, a kapcsolatteremtés minden formája. A gazdasági életben, a városok versenyében előnyt élveznek az ilyen típusú tevékenységekkel és funkciókkal rendelkező települések. Eger adottságainak kihasználását, szellemi potenciálját ehhez a trendhez kell illesztenie, hogy a kínálkozó lehetőségeket a város meg tudja ragadni.

Nézzük meg, melyek ezek az adottságok, amelyekre építeni lehet, és kell, ill. mik azok a hátráltató tényezők, gyengeségek melyeket figyelembe kell venni a fejlesztési irányok meghatározásánál.

Helyzetelemzés, fejlesztési stratégia, prioritások

Erősségek, lehetőségek

Történelmi múlt, idegenforgalom

Eger hosszú történelmi múltra tekint vissza, mely nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a városban komoly hagyományos jelleg érvényesüljön. Ma Eger Magyarország legszebb barokk jellegű települése: a belvárosban szép számmal találhatók barokk templomok, más egyházi épületek, paloták, valamint ma már féltett műemléknek számító egy- vagy többszintes polgári lakóházak is. A város közismerten kitűnő idegenforgalmi vonzerővel bír. Eger város legfontosabb turisztikai értékei közé tartozik a mintegy nyolcszáz éves kővár, amely a magyar történelemben játszott kiemelkedő szerepe miatt történelmi és turisztikai zárandókhely. Ebben a városban található az ország második legnagyobb temploma, a klasszicista Főszékesegyház; Európa legészakabbra fekvő muszlim műemléke, a XVI.–XVII. században épített Minaret; a barokk építészet remekei közül megemlítendő a Líceum; a magyar barokk templomépítészet nagyszerű alkotása a Minorita templom.

Bor

A várost körülvevő szőlősdombok, a város alatti pincerendszer és a borospincék évszázadok óta a település legjellemzőbb sajátosságai közé tartoznak. Eger mindig is híres volt a környező domboldalakon termő szőlők levéről, s köztük elsősorban is az Egri Bikavérről, amely többfajta, Eger környékén termő szőlők szigorúan meghatározott arányú keverékéből készül. Ugyancsak országos híre van a nevezetes Szépasszony-völgynek, ahol több mint kétszáz borospince található, s ahol tavasztól őszig vendéglők teraszain és pinceborozók hűvös mélyén turisták tízezrei ismerkednek az egri borokkal és a tájjellegű ételekkel.

Termálvíz

A város turisztikai vonzerői közé tartozik a termálvíz is. Eger a középkor óta ismert híres fürdőkultúrájáról, melyet gazdag melegvízű és gyógyító forrásainak köszönhet. A történelmi feljegyzések és ma is meglévő műemléki épületek tanúsítják, hogy melegvíz-forrásai révén Eger századokkal ezelőtt is keresett fürdőhely volt. A törökök számos fürdőt építettek a városban, közülük ma is működik az úgynevezett Török Fürdő.

Konferenciaközpont

Eger kedvező fekvése, a szomszédos keleti országok közelsége (Szlovákia, Ukrajna, Románia) és a nyugati országokból érkező látogatók számára a fővároson keresztül történő könnyű megközelíthetősége miatt kiválóan alkalmas konferenciák rendezésére, így számos szakmai, üzleti konferencia helyszínéül szolgál.

Iskolaváros

Iskolavárosi jellege miatt a XIX. század és XX. század fordulóján úgy emlegették: a magyar Athén. S valóban: Magyarországon a múlt század első felében Eger volt az egyetlen megyeszékhely, ahol a legtöbb és legtöbb fajta főiskola, középiskola, s más oktatási intézmény működött. A városban volt egy hittudományi főiskola és egy jogakadémia, két egyházi és egy állami gimnázium, két tanítóképző és két kereskedelmi középiskola, továbbá három polgári iskola, egy tanonciskola és egy gazdasági népiskola működött. Jelenleg is közel 20 000 diák tölti meg élettel a várost.

Kulturális központ

Eger számos értéke mellett jelentős szerepet kap évek, évtizedek, sőt évszázadok óta a kultúra. A város kulturális élete ma pezsgőbb, mint valaha. Kortárs művészeti kezdeményezései és kísérletei nemzetközi léptékűek (Nemzetközi Fimművészeti Nyári Egyetem, Kepes projekt, mozgásművészet, színjátszás). Közművelődési színterei az intézményi és civil szférában egyaránt megtalálhatóak, a civil kulturális szerveződések meghatározóak az ágazatban, a város kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik.

Gyengeségek, veszélyek

Központi költségvetéstől való függés

Kedvezőtlen, hogy a következő években a város (önkormányzat) gazdasági mozgásterében valószínűleg korlátozó tényezőkkel kell számolni:

- A központi költségvetésből eredő források nem bővülnek jelentős mértékben.
- Az egyszeri, privatizációs bevételek növelési lehetősége kimerült.
- A polgárok és a gazdasági szervezetek adóterhei nem növelhetők számottevően.
- Korlátozott a hitelfelvételi lehetőség az önkormányzati beruházások esetében.
- Az európai alapok pénzeihez csak jól előkészített projektekkel lehet hozzáférni.

Népességi folyamatok

Eger népességére a '90-es évek elején meginduló csökkenés, a fokozatos elöregedés jellemző, amelynek mértéke kiemelkedően **magas** a megyei jogú városokhoz képest. A kedvezőtlen folyamat elsődleges indoka az elvándorlás mértéke, melynek tendenciája az elmúlt évben lassult, mértéke azonban még mindig jelentős. A negatív vándorlási adatok mellett komoly veszélyforrás a lakosság nagy mértékű fluktuációja, amelyről a be- és az elköltözők egyaránt nagy száma árulkodik. Általános tapasztalatok szerint az elvándorlás szelektív, a népességből a fiatalabb, munkaképes lakosságot érinti leginkább, s így a korösszetétel változásán keresztül a természetes szaporodási jellemzőkre is kedvezőtlenül hat. **Az egriek legnagyobb része Heves**

megyébe, azon belül is az Egri Kistérségbe költözik el. Magas ugyanakkor a Budapestre és környékére költözők száma is.

A régió súlypontjának eltolódása

Az EU-csatlakozással és a régiós intézmények felállásával a súlypont a megnövekvő gazdasági erőterű Miskolcra helyeződik, ami Eger számára komoly kihívás. Hátrányba kerülhet a város, ugyanis ha Miskolc erőtere megnövekszik, **az egri pénzügyi, közigazgatási, idegenforgalmi központi szerep csökkenhet.**

Térségi kapcsolatok, belső közlekedési kapcsolatok, parkolás

Közlekedési szempontból Eger város sajátos helyzetben van. Megyeszékhely lévén országos és regionális kapcsolatai talán valamivel gyengébbek az ország hasonló jellegű településeinek átlagánál, az autópálya nyomvonala és a vasúti törzshálózati fővonal távol húzódik a várostól, ezért a város hátrányos pozícióban van a működő tőke lekötésének lehetőségében, még megyén belül is.

A belső, városi közlekedésben, a domborzati viszonyok által meghatározott „hiányosnak” mondható közlekedési hálózattal kell megfelelni a jelentkező forgalmi igényeknek: a város idegenforgalomban betöltött fontos szerepe, a megye oktatási és gazdasági központja, körzetének közlekedési csomópontja. (A vonzaskörzet mintegy 30–50 településre, illetve 40–50 km sugarú körre tehető.) A növekvő közúti forgalom, a parkolási nehézségek, és a közlekedési kultúra hiányosságai mind ahhoz vezet, hogy a közforgalmi közlekedés nem tud lépést tartani az elvárásokkal.

SWOT-analízis (összefoglaló táblázat)

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • Magas minőségű és egyenletes eloszlású adottságok • Emblematikus jegyek: szőlő, bor, vár, barokk, fürdő, kultúra • Történelmi múlt • Természeti adottságok, Bükk és Mátra közelsége • Nincs jelentős környezetszennyező ipar • A városban jelentős az értelmiségi réteg • Nyugalmas város, kedvező környezeti állapot • Egyes ágazatokban kedvező gazdaságföldrajzi adottságok (szőlő, bor, idegenforgalom, gyógy-, termálvíz) • Versenyképes iparágak és vállalatok jelenléte • Kiépült intézményhálózat 	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvezőtlen közlekedési kapcsolat autópályához, vasúti törzshálózati fővonalhoz • Fejlesztési forráshiány, mérsékelt önkormányzati gazdálkodási- és adóbevételek • Építési telkek szűkös kínálata • Magas ingatlanárak • Infrastrukturális fejlesztések magas költségszintje • Központi források szűkössége • Belső közlekedési kapcsolatok, parkolás megoldatlansága • Szervezett és összehangolt idegenforgalmi programkínálat hiánya • Vagyonhasznosítási koncepció hiánya • Várospromaganda, aktív városi marketing hiánya

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatépítés – kommunikáció • Közlekedés javítása • Kistérségi együttműködés. „Forrás- és fejlesztési közösség” létrehozása • Növelhető a minőségi szellemi potenciál • A gazdasági innovációhoz kapcsolódó oktatási és kutatási bázis fejlesztése • Informatikai alapú intézményfejlesztés • Pénzügyi, közigazgatási és turisztikai régióközponti szerep betöltése • Humán – emberközpontú, kultúra- és környezetbarát – várospolitikai • Új lakóterületek kijelölése • Környezetbarát és tudásalapú vállalkozások támogatása • Egészség- és sportturizmus (gyógy- és termálvíz, gyógyászat, lovas, kerékpár, természetjáró sportok, rekreáció, stb.) • Speciális idegenforgalmi kínálat (diákturizmus, pincerendszer kihasználása, várprogramok, barokk, nemzeti emlékhely, egyház, stb.) • Természeti és épített értékek megőrzése • Lokálpatriotizmus – Eger tudat – erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> • Hátrányos külső és belső közlekedési kapcsolatok fennmaradása • Kvalifikált munkaerő, illetve végzős diákok elvándorlása • Előregedő népesség • Környezeti értékek elherdálása • Helyi tőkefelhalmozási képesség korlátozottsága • Rendelkezésre álló anyagi és szellemi források szétforgácsolódása a sok adottság között • EU-csatlakozással, a régió intézményeinek felállásával hátrányba kerülhet a város (Miskolc erőtere megnövekszik, az egri pénzügyi, közigazgatási, idegenforgalmi központi szerep csökkenhet)

Forrás: Településfejlesztési Koncepció 2003

Az alkalmazkodás elmaradása esetén az „Eger a minőség városa” (az 1994-es stratégia mottójának) érvényessége veszélybe kerül.

„A kívánatos fejlesztési irány a tudáson, az informatikán és a kapcsolatépítésen alapuló összetett városgazdaság kialakítása, ami Egerben a szőlő-bor, az ipar, az idegenforgalom, a gyógy- és termálvíz hasznosítás, valamint a szolgáltatások **egy-másra épülő minőségi fejlesztését** jelenti.”

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. sz. törvény 91.§ (6) bekezdése alapján az önkormányzatoknak gazdasági programot kell készíteni, amely helyi szinten a költségvetési kereteket figyelembe véve meghatározza a fejlesztési elképzeléseket, a kötelezően és önként vállalt feladatok biztosítását, a munkahely teremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési- és adópolitika célkitűzéseit, a közszolgáltatások ellátásának biztosítására vonatkozó megoldásokat, a befektetés-politika, valamint a városüzemeltetési politika célkitűzéseit.

2006. elején fogadta el a képviselőtestület az Eger város 2006–2013. évekre vonatkozó Gazdasági programját, amely a fejlesztési elképzeléseket, stratégiai célkitűzéseket foglalja össze, meghatározva a különböző ágazatok jövőbeni irányát.

Stratégiai célok, prioritások

1. Gazdasági kapacitás megerősítése, fokozása

A célcsoport azokat a prioritásokat gyűjti össze és rendel hozzájuk intézkedéseket, amelyek feltételt teremtenek, és közvetlen hatást gyakorolnak a helyi gazdaság jövedelemtermelő képességére, új vállalkozások megtelepedésére.

Kiemelt prioritás a város húzóágazatának, az idegenforgalomnak a fejlesztése, az ebben rejlő versenyelőny kihasználása: a termálgyógyászat, a bor-, fürdő- és kulturturizmus élénkítése, a ráépülő szolgáltatások bővítése, az erőforrás-felhasználás javítása.

Prioritások:

- 1.1. Gazdasági infrastruktúra fejlesztése: iparfejlesztés, közlekedés, közműfejlesztés*
- 1.2. Idegenforgalom fejlesztése; kulturális és turisztikai projektek*
- 1.3. Befektetések ösztönzése*

2. Humán erőforrás fejlesztése, tartalmi kiaknázása

Az önkormányzat elsősorban az általa fenntartott intézményekben folyó munka minőségének biztosítására és szakmai színvonalának fejlesztésére tud hatást gyakorolni – megteremtve az anyagi és szakértői háttérrel a személyi és tárgyi optimum közelítésére.

A gazdasági élet szereplőivel vállalt szorosabb együttműködés elősegítheti a képzési irányoknak a piaci igények szerinti meghatározását is.

Prioritás:

Intézmények infrastrukturális és szakmai fejlesztése

3. Életminőség javítása – az élhető városért

Annak érdekében, hogy a város megfelelően lakosai egyre növekvő életminőséget igénylő elvárásainak, nem csupán a lakhatás feltételeit kell biztosítani, hanem az élhető épített és természeti környezet megőrzésére, a jólét közösségi feltételeit biztosító fejlesztésekre is intézkedéseket kell megfogalmazni.

Prioritások:

- 3.1. Lakhatás és élhetőség fejlesztése: szociális-egészségügyi program, ifjúság, sport-szabadidő, partnerkapcsolatok*
- 3.2. Környezeti kultúra fejlesztése: környezetvédelem, víz- és hulladékgazdálkodás, levegőtisztaság, zaj- és rezgés elleni védelem, zöldfelület-fejlesztés*

4. Önkormányzati feladatellátás, ill. feltételrendszer fenntartható fejlesztése

Az elkövetkezendő időszak egyik legfontosabb feladata a közszolgáltatások modernizációja – változó környezetben: egyrészt megfelelően az Európai Közigazgatási Tér elvárásainak, másrészt alkalmazkodva a szűkülő adóbevételekhez, a növekvő feladatokat nem ellensúlyozó normatívákhoz és a pályázatok finanszírozási feltételeihez. Szemléletváltásra van szükség: az eddigi igazgatási-ügyintézői jellegű feladatellátásról át kell térni a szolgáltató jellegre.

Prioritások:

4.1. Ügyfélbarát közigazgatás: komplex e-közigazgatási projekt

4.2. Az önkormányzat pénzügyi gazdálkodási egyensúlyának megőrzése

Pénzügyi gazdálkodás programja: működőképesség biztosítása, adópolitika, pályázatok, egységes adatszolgáltató rendszer, kötelező és önként vállalt feladatok összhangja

Az önkormányzat vagyongazdálkodási programja: nem lakáscélú ingatlanok, lakásgazdálkodás, intézményi vagyon, társaságok

4.3. A helyi önkormányzati feladatok kistérségi szintű ellátásának lehetőségei

Az alábbiakban Eger Megyei Jogú Város Gazdasági Programjában megfogalmazott stratégiai célok eléréséhez kapcsolódó főbb fejlesztési projekteket kívánom bemutatni.

Eger város főbb fejlesztési projektjei

1. Gazdasági kapacitás megerősítése, fokozása

Országos és térségi kapcsolatok javítása

A város térségi szerepét erősítő közúti kapcsolat fejlesztése az országos közúthálózathoz, alapfokú követelmény. Idegenforgalmi, kulturális, oktatási, gazdasági életünk fejlődése érdekében a *gyorsforgalmi hálózat közvetlen elérhetősége*, helyi érdekek mellett a kistérségi, megyei települések számára is fontos. Mivel városunk az országot átszelő fő közlekedési folyosókból kiesik, így 1999. év második felétől a város befektetői pozíciói jelentősen csökkentek. Csak egy színvonalas, könnyű és biztonságos elérhetőséget biztosító közlekedési kapcsolat teheti még vonzóbbá városunk megközelítését, a jelentős szerepet játszó gazdasági tényezők – idegenforgalom, borászat, könnyűipar – magas színvonalú működése, és fejlődése érdekében.

A város és az M3-as autópálya közötti gyorsforgalmi kapcsolat megteremtése

Az országos és regionális fejlesztési tervekkel összhangban az M3-as autópálya Eger gyorsforgalmi kapcsolatának kiépítése alapvetően meghatározza városunk elérhetőségének feltételeit. Eger városa jelenleg déli irányból két útról közelíthető meg. Mindkét út a 3. sz. főútból ágazik ki, melyek közül az egyik a 25. sz. főút Kerecsend belterületén, míg a másik a 2501 jelű összekötőút Füzesabony határánál.

A 25. sz. főút vonalvezetése a kezdeti szakaszán a 80 km/h, a végső Eger közeli szakasza 60 km/h sebesség szabta követelményeknek felel meg. Az M3 autópályával való kapcsolat tehát csak a 3. sz. főút közbeiktatásával biztosított, így a Budapest felől érkezőknek, illetve az oda tartóknak a magasabb szolgáltatási színvonal ellenében jelentős útvonal-hosszabbodást jelent.

A 2501 jelű összekötő út vonalvezetése több helyen még a 60 km/h sebesség szabta követelményeknek sem felel meg. A közel 12 km teljes hosszán több településen halad keresztül, melyek Maklár, Nagytálya és Andornaktálya. Keresztmetszeti kialakítása a kezdeti szakaszon megfelelőnek mondható, az Egerhez közeli szakaszokon már az út állapota meglehetősen rossz.

A tervezett M25 gyorsforgalmú út a 3. sz. főút, 25. sz. főút, 2501 jelű összekötő út és 2500 j. út által határolt területen haladna. A tervezett bekötőút keresztmetszeti kialakítása a távlatban 2×2 sávós autót. Nyomvonal tanulmányterve elkészült, engedélyezési terv készítése folyamatban van. A nyomvonal, a fűzesabonyi vasútvonallal közel párhuzamosan érkezik a Déli iparterületen található Kölyuk úthoz, egy háromágú körforgalmi csomóponti szabályozással.

Keleti elkerülő út

A kistérség településeinek többsége Eger városán keresztül érhető el, amelynek következtében gyakran olyan forgalmi helyzet alakul ki, ami ellehetetleníti a város közlekedését. A forgalom okozta környezetterhelés mind a lakók életfeltételeit, mind a történelmi belváros állagmegőrzésének feltételeit nagymértékben rontja. Ezen adottságok kiküszöbölése érdekében olyan közúthálózat kialakítására van szükség, amely csökkenti a várost érintő terhelés nagyságát.

A városi közlekedési hálózat fő tengelyét a 25. sz. II. rendű országos főút adja. A főút funkciója kettős. Egyrészt az átkelési forgalmat vezeti keresztül a településen, másrészt a városi forgalmat szolgálja ki. A fokozódó autóhasználat – elsősorban az észak–déli irányú forgalomban –, csúcsidőben torlódásokat okoz, nő a zsúfoltság a parkolóknak, ami a város zaj és légszennyezési mértékét is fokozza.

A város belső közlekedési hálózatának fejlesztése során ezért legfontosabb feladatunk, a városszerkezethez igazodó É–D-i irányú hálózati elem megépítése, melynek a szerkezeti terv a város keleti részén jelöli ki a nyomvonalát, „Keleti elkerülő” útnak nevezve azt. A nyomvonal megvalósulásával a város belső hálózatát terhelő átmenő forgalom csökkenése várható, ami főként a jelenlegi országos mellékutak belső szakaszain jelentkezik. A belvároshoz közeli 25. sz. főút forgalmának csökkenése miatt városunk közúthálózatában betöltött szerepe a megépítést követően csökken. Lehetőség nyílik egy rekonstrukció során a csomópontok kapacitásának növelésére, zöldfelületek bővítésére, a tömegközlekedés, a kerékpáros forgalom előnyben részesítésére a főúton.

Idegenforgalom fejlesztése

A város korábbi pozíciójának visszaszerzése, illetve növelése érdekében olyan egyedi szolgáltatásokat nyújtó, jelentős nemzetközi vonzerővel rendelkező attrakci-

ók létrehozására van szükség, melyek az év egészében alkalmasak jelentős turisztikai kereslet generálására.

A turisztikai trendek elemzéséből Eger városa számára levonható legfőbb következtetések a következők: a turizmusfejlesztés során törekedni kell a komplex, ugyanakkor egyedi kínálat kialakítására, a turisztikai vonzerők környezetének fejlesztésére (turisztikai fogadóképesség), az egész évben nyitvatartó jelentős vonzerővel rendelkező élményelemek kialakítására, az esti szabadidőtöltés (szórakozás) lehetőségeinek megteremtésére, továbbá a marketing tekintetében a partnerekkel folytatott közös kezdeményezések megvalósítására, ezáltal a helyi-térségi megjelenés elősegítésére.

Város a város alatt

Eger Város Önkormányzata évekkal ezelőtt dolgozta ki a Város a Város Alatt (VVA) projektötletet, amely az elmúlt évek szakértői munkáinak köszönhetően mára egy több projektelemet tartalmazó, átfogó és komplex, a térség szempontjából meghatározó nagyprojektté nőtte ki magát, melyet a helyi lakosság, a civil szervezetek, és a turizmusban érintett szervezetek és vállalkozók egyaránt támogatnak.

A tervezett fejlesztések elsődleges célja, hogy Eger város két kihasználatlan, illetve alulhasznosított pincerendszerét, tehát az Érseki Pincét és az úgynevezett Tudáspincét, jelentős nemzetközi vonzerővel bíró turisztikai attrakcióvá fejlessze, és egyedi karakterrel, illetve hangulattal bíró föld alatti városrészeket alakítson ki. A kialakított turisztikai vonzerők hatékony elérése, és azok kulturált környezetének megteremtése érdekében, a nagyprojekt több parkolással, illetve tér- és zöldfelület rendezéssel kapcsolatos projektelemet is tartalmaz.

A VVA nagyprojekt keretében az alábbi projektelemek kerülnek megvalósításra:

1. Érseki pincében Történelmi Látvány Park kialakítása
2. Tudáspince fejlesztése
3. Mélygarázs kiépítése a Pyrker tér alatt
4. Fórumtér kialakítása
5. Buszpályaudvar kulturisztikai központ létrehozása
6. Pyrker tér és Bazilika körüli zöldterület és tér rendezése
7. Eszterházy tér rendezése + Tudásközpont + Líceum rekonstrukció
8. Bajcsy–Fellner parkoló és gyalogos terület fejlesztése
9. Gyalogos és gépjármű közlekedési rendszer fejlesztése

A komplex fejlesztés eredményeként a „földalatti világ” bekapcsolódik a város meglévő történelmi szövetébe, és a város turisztikai arculatának meghatározó komponensévé válhat.

Befektetések ösztönzése

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata – illeszkedve az országos és regionális programokhoz – mindig is kiemelt szerepet szánt a tőkebevonás ösztönzésének, valamint a magánszférával való konstruktív együttműködés kialakításának, és ezt a különböző tevékenységei, illetve fejlesztési programjai kapcsán mindig is igyekezett érvényre juttatni. Már a korábbi években kidolgozásra került egy *kommunikációs*

stratégia, melynek feladata a potenciális befektetők közvetlen felkutatása, informálása, és megnyerése. A tevékenység hatékony működése érdekében szoros együttműködést alakítottunk ki a kamarák és az ITDH helyi képviselőivel, valamint egyéb más szervezetekkel. Ennek a fenntartása, naprakészebbé, illetve gördülékenyebbé tétele továbbra is feladatunk. A Polgármesteri Hivatal létrehozta a Város- és Területfejlesztési Irodát, amely az önkormányzat részéről összefogja ezeket a kapcsolatokat, a hazai és külföldi (elsősorban EU-s) pályázatokat, az uniós anyagokat, ezen felül segíti és összekapcsolja a szakirodák fejlesztési csomagok készítésével összefüggő munkáját.

Agria Park – bevásárló-, szórakoztató és szolgáltató központ

A volt Dohánygyár területe Eger városközpontjában, a Székesegyháztól és a Dó bótától néhány száz méterre található, melyen – a már elkészült koncepció szerint – üzlet-, szórakoztató- és intézményközpont kerül kialakításra.

A fejlesztéssel megvalósul az Eger belvárosába ékelődő, jelenleg kihasználatlan barnamezős terület városi vérkeringésbe történő integrációja. A régi és új épületek alkotta beépítés igen sokrétű funkció befogadására lesz alkalmas. A változó méretű és profilú kereskedelmi egységek mellett, szórakoztatás, mozi, vendéglátás, iroda és raktározás funkciók kapnak helyet. A szükséges parkolóhelyeket a felszín alatti, egy szintes 520 parkolóhelyes mélygarázs biztosítja. Az épületegyüttes parkjában játszótér, szabadtéri színpad, a hús árnyékot biztosító fák alatti kerti bútorok teszik aktív pihenésre alkalmassá a környezetet.

A várhatóan 2007 év végére megvalósuló beruházás jelentősen kiszélesíti a szabadidőtöltés lehetőségeit Eger belvárosában.

Gyógyszálló és Gyógyászati Központ építése, Bárány uszoda rekonstrukciója

Eger MJV Önkormányzata a Petőfi téren található ingatlanjai hasznosításával, a területen rendelkezésre álló gyógy- és termálvízre alapozva gyógy-turisztikai fejlesztést kíván elősegíteni. A jelenlegi fejlesztési elképzelések szerint a mára leromlott állapotú Bárány Uszoda rekonstrukciójával együtt egy 300 férőhelyes négycsillagos gyógyszálloda, egy mindenki számára nyitott gyógyászati terápiás központ, valamint a turisztikai fogadóképesség biztosítása érdekében egy parkolóház kerülne kialakításra. A fejlesztés hozzájárul Eger jelentős vonzerővel rendelkező és egész évben nyitva tartó turisztikai kínálatának bővítéséhez, valamint a turisztikai vonzerők iránti kereslet növeléséhez.

2. Humán erőforrás fejlesztése, tartalmi kiaknázása

Az Önkormányzat a város közellátó rendszerében a nevelést-oktatást, a szakképzést – a nehézségek ellenére is – stratégiai ágazatként kezeli. Ezt mutatja az is, hogy a költségvetési kiadások közel egyharmadát az intézmények fenntartására, üzemeltetésére fordítja. Közös érdek, hogy a város eltartó-képességének megfelelő számú intézmény működjön, s ehhez biztosítva legyenek a szükséges feltételek.

Az elmúlt években végbemenő társadalmi – gazdasági folyamatok hatásai önkormányzati szinten is érzékelhetők voltak, melyek érintették az oktatás területét is. Igazodni kellett a lecsökkent gyermek és tanulólétszámhoz. Az Önkormányzat a megszűnő álláshelyekből, összevonásokból fakadó megtakarításokat az intézmények állagának megóvására, a szükséges bővítések, korszerűsítések elvégzésére fordította. Az eredményesebb nevelő-oktató munka érdekében támogatta a korszerűbb oktatási formák bevezetését, fontosnak tartotta az idegen nyelvek oktatásának, a számítógépes oktatás feltételeinek megteremtését.

Térségi Integrált Szakképző Központ

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata – konzorciumi partnereivel együtt – sikeresen pályázott az egri térségi integrált szakképző központ létrehozására. A szakképzési program általános célja olyan szakképzési intézményi környezet kialakítása, amely támogatja az NFT HEFOP és a magyar Szakképzési Fejlesztési Program célkitűzéseit. A fejlesztés hatására létrejövő korszerűbb intézményhálózat biztosítja a szakképzés hatékony működését és működtetését, lehetővé válik a szakképzés összehangolása térségi és regionális szinten. A fejlesztés hozzásegít a szakképzett pályakezdekők elhelyezkedési mutatóinak javulásához, illetve a gazdaság szereplőivel való új együttműködési programok indításához. A kidolgozott szakmai programelemek bevezetésével a hátrányos helyzetű fiatalok, fogyatékos emberek, nők és roma fiatalok szakképzésbe történő belépése, illetve elhelyezkedése és beilleszkedése is támogatható.

Az új, korszerűen felszerelt, és közösségi igényeket is kielégítő oktatási központ 6 intézmény együttműködésével jön létre. Ezzel párhuzamosan megkezdődik a szervezeti és tananyagfejlesztés, átalakul a továbbképzési rendszer, és egy a munkaerőpiaci igényeket előrejelző adatgyűjtő rendszer kerül kialakításra. A „TISZK” szakmai programja két fő elemre bontható: egyik része a TISZK központi épületében magvalósuló fejlesztések szakmai programja, másik része az intézményi fejlesztések révén megvalósuló szakmai fejlesztések. A szakmai programok és tantervek kidolgozásánál fontos tényező, hogy az egymáshoz kapcsolódó – de helyileg esetlegesen más intézményben folyó – képzések szervesen összekapcsolódjanak, egymásra épülve szerves egységet alkossanak.

3. Önkormányzati feladatellátás és feltételrendszer fenntartható fejlesztése, e-közigazgatás

Ügyfélbarát közigazgatás

Mint már korábban is kiemelésre került: az elkövetkezendő időszak egyik legfontosabb feladata a közszolgáltatások modernizációja a változó környezetben. Meg kell felelni az Európai Közigazgatási Tér elvárásainak, továbbá alkalmazkodni kell a szűkülő forrásokhoz. (Csökkenő adóbevételek, a növekvő feladatokat nem ellensúlyozó normatívák, szigorodó pályázati finanszírozási feltételek.) Szemléletváltásra van szükség: a közigazgatás terén is a szolgáltató jellegnek kell erősödnie!

A fejlett – EU-konform – polgári társadalom egyik feltétele a tágabb értelemben vett szolgáltató állam kialakítása az információs társadalom kialakulásával párhuzamosan. A szolgáltató állam voltaképpen egy alapvetően elektronikus kapcsolatokra épülő információs rendszer, amelyben az igény az, hogy a társadalom (civilek, gazdálkodók, intézmények) információs kapcsolatait, az ügyintézés ne csak a közigazgatással, hanem a közszolgáltatásokkal és a további információforrásokkal digitalizált formában is végezhesse. A közigazgatás információs rendszeréhez, mint a szolgáltató állam egyik alappillérehez tartoznak az állami és önkormányzati információs rendszerek, melyek kialakításánál alapvető szempont a nyilvános felhasználás. Az államigazgatás működése érdekében létrehozott alapnyilvántartások (pl.: vállalkozások regiszterei, közműnyilvántartások, ingatlan-nyilvántartás, digitális állami alaptérképek) a gazdasági élet működéséhez is alapvető fontosságú adatokat tartalmaznak. Gazdaságilag hasonlóan létfontosságú információ halmozódik fel az államháztartás tervezése és ellenőrzése érdekében is (gazdasági statisztikai adatok). Végül az államilag ellenőrzött és/vagy támogatott területeken is olyan ismeretek gyűlnek össze, melyek széles körű közvetítése nagyban segítheti a gazdaság egészséges működését (állami projektek, közbeszerzések, pénzügyi információk, források, nemzetközi kapcsolatokban keletkező üzletileg is fontos információk stb.).

A technológia óriási léptékű fejlődése az egész világon arra készíti a kormányzatokat, hogy csökkenő költségvetési források mellett és a növekvő elvárásoknak megfelelően gyökeresen megváltoztassák a társadalomnak nyújtott szolgáltatások módozatait. A közigazgatás számára többszörösen új kihívás az informatika alkalmazása, amely alapvetően megváltoztatja a hagyományos munkamódszereket. A „szolgáltató kormányzat” célkitűzéssel összhangban az egri önkormányzat célja az ügyfeleknek, azaz az állampolgároknak és az üzleti élet szereplőinek minél gyorsabb, hatékonyabb, a tér és idő korlátokat átlépő „kiszolgálása” (ügyintézés, tájékoztatás).

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata az informatika területén az elmúlt években az átlagosnál nagyobb lépéseket tett. Elkészült a digitális földmérési alaptérkép, 2003. évben a Polgármesteri Hivatalban bevezetésre került egy új pénzügyi program, melyet az intézményhálózatra is ki kívánnak terjeszteni a jövőben.

Eger sikeresen pályázott az ún. *Komplex elektronikus közigazgatási rendszer megvalósítására*, melyre 540 millió Ft vissza nem térítendő támogatást nyert el a város a GVOP keretében és ehhez társul saját forrásként több mint 77 millió Ft.

A projekt keretében a jelenlegi számítástechnikai infrastruktúra jelentős továbbfejlesztésével az önkormányzati irodák nagy részében kialakításra került az eEurope program Common List of Basic Public Services ajánlásában szereplő 3., illetve 4. szintű elektronikus ügyintézési szolgáltatás, megteremtve az ezek háttérét adó adminisztratív és közigazgatási „back-office” rendszereket.

Nem csupán a helyieknek, de az Egerbe látogatóknak is segítségül szolgálnak a projekt keretében a város több pontjára (pl. a Dobó térre is) kihelyezésre kerülő érintőképernyős terminálok. Ezek, mint internetes csatlakozási pontok segítségével intézhetők a hivatali ügyek, de információ nyerhető a helyi programokról, szálláshelyekről, és mindenről, ami a világhálón megtalálható. Kialakításra került Eger kistérségében egy komplex elektronikus közigazgatási minta rendszer. A résztvevő

települések között, illetve az önkormányzat és intézményei között hálózatos kapcsolat épül ki. A partnerek zárt hálózatú összeköttetésben lesznek, így a települések lakói Interneten keresztül, portál rendszer segítségével az adott központba való bejelentkezést követően távolról intézhetik ügyeiket. A komplex e-közigazgatási rendszer keretein belül az alábbi 3 fő feladat került megvalósításra:

1. egyablakos elektronikus ügyfélszolgálati rendszer,

- belső ügyintézési keretrendszer
- közgyűlési és bizottsági rendszer
- építéshatósági rendszer
- szociális rendszer
- gyámügyi rendszer
- ipari és kereskedelmi rendszer
- közterületi rendszer
- szabálysértési rendszer
- térinformatikai rendszer

2. elektronikus közbeszerzést támogató rendszer

3. kistérségi közigazgatási gyűjtőportál és települési portálok.

Az elkövetkező időszak fontos feladata lesz a projekt sikeres befejezése, eredményeinek kihasználása, illetve a program folytatása a költségvetési lehetőségek és pályázati források figyelembevételével.

Összegzés

Eger jövője azon múlik, hogy sikerül-e a helyi adottságok felhasználásával, a belső és a külső, többszintű kapcsolatrendszer kiépítésével és megerősítésével az Európai Unió csatlakozástól várt országos konjunktúrát kihasználnia, ezzel vonzóvá válnia az egri polgárok, az itt tanuló diákok, az ide látogató turisták és a városban megtelepedni szándékozó és elsősorban annak tudásbázisára építő befektetők számára. Az önkormányzati képviselőtestület, mint felelős döntéshozó feladata pedig az, hogy ennek a feltételeit megteremtse.

Az európai gazdasági és közigazgatási rendszerekbe történő integrálódás megteremti a mainál nagyobb tökebevonás, a piaci bővülés általános lehetőségét. Az EU strukturális és kohéziós politikájának átvétele a tervezési rendszert kiszámíthatóbbá, egyúttal célorientáltabbá és konkrétabbá teszi. Ugyanakkor nagyobb felelősséget is ró mind a tervezőkre, mind a döntéshozókra a tekintetben, hogy a fejlesztési mozgástér jól került-e meghatározásra, a konkrét fejlesztési lehetőségek találkoznak-e a fejlesztéspolitikai elképzelésekkel, illetve annak pénzügyi eszközeivel.

A *versenyképesség* javítása közös érdeke mind a lakosságnak és a gazdasági szervezeteknek, mind a városi és kistérségi önkormányzatoknak. A versenyképesség megteremtése ma már nemcsak a gazdasági szervezetek gondja, hanem az összefügg a közvetlen települési vállalkozási körülményekkel. A fejlesztési eszközök korláto-

zottsága folytán az önkormányzat gazdasági viselkedésének kapcsolatépítő (koordináló és kooperatív), orientáló hatásúnak kell lennie a helyi gazdasági szervezetek tevékenységére vonatkozóan.

Kommunikatív és együttműködő miliőt szükséges teremteni a különböző, egyenletes minőségi adottságokkal rendelkező városi (húzó)ágazatok intézményei és a lakossági csoportok között. Elő kell segíteni a város anyagi, illetve szellemi tökefogadó és megtartó képességét. E képességek érvényre juttatása érdekében a városnak fel kell hívnia a figyelmet magára: aktív, nyitott, kezdeményező várospolitikát szükséges folytatnia.

A versenyképesség szempontjából az elérhetőség, a megbízhatóság, a szakképzettség, az innovációs készség a döntő. Ezek közül a viszonylag **kedvezőtlen** közúti és a vasúti kapcsolat okoz leginkább gondot. A hátrányból előnyt kell kovácsolni. A térbeli összeköttetés **hátrányát** XXI. századi módon, **az üzleti, kulturális, intézményi és személyes kapcsolatok, illetve az informatika** eszközeivel szükséges áthidalni.

A kapcsolatépítésnek mindkét formája adott: a közvetlen, személyes és a közvetett, „virtuális” kommunikáció. Az előbbire kiváló adottság és lehetőség az idegenforgalom, a rekreációra, konferenciarendezésre alapozott turizmus, a szőlő-bor ágazat, az oktatás és a kultúra, az utóbbira az informatikai alapú kapcsolatépítés.

Felhasznált irodalom

- BAKOS ISTVÁN [2001]: Területfejlesztési stratégiák és programok tervezésének módszertana. Miskolci Egyetem.
- Eger MJV Polgármesteri Hivatala [2004]: „Tájékoztató Magyarország Nemzeti Fejlesztési Tervéről és annak hivatali kapcsolódásáról” – belső munkaanyag.
- Heves Megye Fejlesztési Terve. [2003] Készítette: Heves Megyei Vállalkozói Központ.
- „Az egeri Kistérség területfejlesztési koncepciója és programja felújított változatának véleményezéséről”. A koncepciót kidolgozta: Ebergényi Tanácsadó Iroda és az Agria Nova Kft, 2005. februárjában. 2005. 04. 28-i közgyűlési előterjesztés.
- Eger Megyei Jogú Város Stratégiai Terve [1995] Készítette MŰHELY Területi Elemző, Tervező és Informatikai Kft Budapest.
- Településfejlesztési Koncepció [2003] Tervező: Rosivall Tervező Iroda Kft Budapest.
- Településszerkezeti Terv, Tervező: Rosivall Tervező Iroda Kft Budapest, Eger MJV Közgyűlése 279/2004. (VI.24.) a határozatával elfogadta.
- Előterjesztés a 2005. február 10-i közgyűlésen: A Fürdő környék egészségturisztikai stratégiájáról, az ingatlanok hasznosítási koncepciójáról és a fejlesztési program megvalósíthatósági tanulmányáról.
- Eger MJV Informatikai Koncepciója [2005].
- Eger MJV Gazdasági Programja 2006–2013
- Előterjesztés az Európa Kulturális Fővárosa pályázat fejlesztési programjairól, a szükséges pénzügyi fedezet biztosításáról. A közgyűlés 2005. február 10-i ülésén tárgyalta.

- A közigazgatási kistérség – BM IDEA A közigazgatási szolgáltatások korszerűsítési programja [2003].
- Eger nyitva – Európa kulturális fővárosa pályázat [2005].
- Heves Megyei Munkaügyi Központ [2005]: Munkaerőpiaci helyzetkép – augusztus. Központi Statisztikai Hivatal Miskolci Igazgatóság Egri Képviselő: Eger város idegenforgalmi adatai [2005].
- A turizmus mérőszámai Egerben, készítette EMJV Polgármester Hivatal Kulturális Irodája (Tietze Nándor Pál), Tourinform Eger Iroda (Dancsok Ágnes) [2006].
- Eger Megyei Jogú Város költségvetési koncepciói [2002–2006].
- Az Állami Számvevőszék 0461. sz. vizsgálati programja Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata gazdálkodásának átfogó ellenőrzéséről [2004].